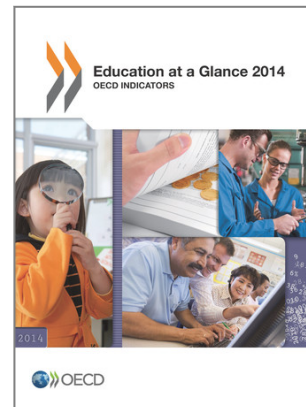

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2014

OECD Indicators

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/eag-2014-en

Prehľad vzdelávania 2014

Ukazovatele OECD

Zhrnutie v slovenčine

Výhody rozšíreného prístupu k vzdelaniu nie sú rovnomerne rozdelené

Prístup k vzdelaniu sa naďalej rozširuje a podiel dospelých s vysokou úrovňou schopnosti spracúvať textové informácie neustále rastie; súčasne sa však prehlbujú aj sociálno-ekonomické rozdiely, pretože výrazne zosilnel vplyv vzdelania a zručností na životné šance jednotlivcov.

Trh práce odmeňuje vysokú úroveň dosiahnutého vzdelania a zručností

Pozrime sa na situáciu v oblasti vzdelania. V priemere je zamestnaných viac so 80 % dospelých s vysokoškolským vzdelaním v porovnaní s menej ako 60 % zamestnaných ľudí s nižším ako vyšším stredoškolským vzdelaním. Vysokoškolsky vzdelaní ľudia, predovšetkým mladí dospelí, však nie sú imúnni voči nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti medzi vysokoškolsky vzdelanými dospelými v krajinách OECD dosahovala v roku 2012 priemernú hodnotu 5,0 % (zvýšenie oproti 3,3 % v roku 2008), no v kategórii dospelých vo veku 25 až 34 rokov to bolo 7,4 % (zvýšenie oproti 4,6 % v roku 2008). Pre porovnanie, miera nezamestnanosti dospelých vo veku 25 až 34 rokov bez vyššieho stredoškolského vzdelania dosiahla v roku 2012 hodnotu 19,8 % (v mnohých krajinách dokonca vyššiu), čo predstavuje zvýšenie oproti 13,6 % v roku 2008. Tieto údaje potvrdzujú, že nedávna hospodárska kríza najviac zasiala mladých dospelých s nižším vzdelaním (ukazovateľ A5).

Nedostatok zručností zvyšuje riziko nezamestnanosti, a to dokonca aj medzi ľuďmi s podobnou úrovňou dosiahnutého vzdelania. Napríklad Prieskum zručností dospelých, ktorého sa zúčastnilo 24 krajín a regiónov ukázal, že v roku 2012 bolo nezamestnaných v priemere 5,8 % dospelých bez vyššieho stredoškolského vzdelania, ktorí však preukázali priemernú úroveň schopnosti spracúvať textové informácie, v porovnaní s 8,0 % dospelých s podobnou úrovňou dosiahnutého vzdelania, no s nízkou schopnosťou spracúvať textové informácie. Podobne aj medzi dospelými s vysokoškolským vzdelaním bolo nezamestnaných 3,9 % ľudí s nízkou schopnosťou spracúvať textové informácie v porovnaní s 2,5 % ľudí s vysokou úrovňou tejto schopnosti (ukazovateľ A5).

Údaje o mzdách takisto poukazujú na prehľbovanie rozdielov medzi tými, ktorí vzdelanie majú, a tými, ktorí ho nemajú. Dospelí s ukončeným vysokoškolským vzdelaním v krajinách OECD zarábajú v priemere o približne 70 % viac ako dospelí s vyšším stredoškolským vzdelaním. Rozdiely z hľadiska zručností majú tiež vplyv na mzdu, a to dokonca aj medzi ľuďmi s rovnakou úrovňou dosiahnutého vzdelania: podľa údajov nameraných počas Prieskumu zručností dospelých zarába vysokoškolsky vzdelaný dospelý, ktorý dosahuje najvyššiu úroveň schopnosti spracúvať textové informácie, v priemere o približne 45 % viac ako dospelý s podobným vzdelaním, ktorý dosahuje najnižšiu úroveň schopnosti spracúvať textové informácie (ukazovateľ A6).

Vo väčšine krajín je absolútna stúpajúca mobilita vo vzdelaní bežnejšia ako klesajúca mobilita

Rozšírením vzdelávacích systémov v mnohých krajinách OECD na úrovni vyššieho sekundárneho alebo postsekundárneho neterciárneho a terciárneho vzdelávania získali ľudia vo veku 25 až 34 rokov príležitosť dosiahnuť vyššiu úroveň vzdelania ako ich rodičia. V krajinách OECD, ktoré sa zúčastnili Prieskumu zručností dospelých 2012 (produkt Programu medzinárodného hodnotenia schopností dospelých OECD – PIAAC), v priemere 32 % mladých ľudí dosiahlo vyššiu úroveň vzdelania ako ich rodičia, zatiaľ čo iba 16 % nedosiahlo úroveň vzdelania svojich rodičov. Vo všetkých krajinách okrem Estónska, Nemecka, Nórska a Švédska je absolútna stúpajúca mobilita vo vzdelaní bežnejšia ako absolútna klesajúca mobilita. Rozširovanie vzdelania bolo obzvlášť zreteľné vo Francúzsku, Írsku, Taliansku, v Kórei, Španielsku a v Ruskej federácii, kde rozdiel medzi stúpajúcou a klesajúcou mobilitou vo vzdelaní predstavuje 30 percentuálnych bodov alebo viac (ukazovateľ A4).

Ďalšie zistenia

- Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo takmer 40 % súčasných dospelých vo veku 25 až 34 rokov, čo je o 15 percentuálnych bodov vyšší podiel ako v kategórii dospelých vo veku 55 až 64 rokov (ukazovateľ A1).
- V priemere došlo k zvýšeniu o 10 percentuálnych bodov medzi podielom starších a mladších dospelých, ktorí dosiahli najvyššiu úroveň schopnosti spracúvať textové informácie (ukazovateľ A1).
- V súčasnosti sa vo väčšine krajín OECD vzdelávanie väčšiny detí začína skôr, než dosiahnu vek 5 rokov. Viac ako tri štvrtiny 4-ročných detí (84 %) v krajinách OECD sa zúčastňujú predškolských vzdelávacích programov a programov primárneho vzdelávania; v krajinách OECD, ktoré sú zároveň súčasťou Európskej únie, je to až 89 % všetkých 4-ročných detí (ukazovateľ C2).
- Približne 72 % študentov, ktorí nastúpia do inštitúcie vyššieho stredoškolského vzdelávania, dokončí štúdium v rámci predpokladaného obdobia študijného programu. Pri poskytnutí dvoch ďalších rokov študentom na dokončenie ich vyššieho stredoškolského vzdelania v priemere 87 % študentov v krajinách OECD úspešne dokončí svoje štúdium dva roky po stanovenom termíne ukončenia štúdia (ukazovateľ A2).
- V roku 2012 sa vzdelávacieho procesu v krajinách OECD zúčastňovalo v priemere 49 % mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov. 36 % zo zostávajúcich 51 % malo prácu, 7 % bolo nezamestnaných a 8 % nepracujúcich (ukazovateľ C5).
- Vysokoškolské inštitúcie a v menšej miere aj inštitúcie predškolského vzdelávania získavajú najväčšie podiely finančných prostriedkov zo súkromných zdrojov: 31 % a 19 %, v tomto poradí. Verejné financovanie vzdelávacích inštitúcií, súhrnne za všetky úrovne vzdelávania, sa v období od roku 2000 do roku 2011 zvýšilo vo všetkých krajinách (s výnimkou Talianska), pre ktoré sú k dispozícii komparatívne údaje. Vzhľadom na vyšší počet domácností, ktoré sa podieľajú na nákladoch na vzdelávanie, však súkromné financovanie narástlo ešte výraznejšie vo viac ako troch štvrtinách krajín (ukazovateľ B3).
- Zatiaľ čo v dvoch tretinách krajín sa podiel verejných výdavkov určených na vzdelávanie v období od roku 2005 do roku 2011 znížil, počas kratšieho obdobia 2008 až 2011, keď hospodárska kríza vrcholila, rástli verejné výdavky na vzdelávanie rýchlejšie (resp. klesali pomalšie) ako verejné výdavky na všetky ostatné sektory služieb v 16 z 31 krajín s dostupnými údajmi (ukazovateľ B4).
- Len v štyroch z 35 krajín s dostupnými údajmi sa od učiteľov v predškolských zariadeniach vyžaduje magisterský titul, zatiaľ čo v prípade učiteľov všeobecných predmetov na úrovni vyššieho stredoškolského vzdelávania sa vyžaduje v 22 z 36 krajín s dostupnými údajmi (ukazovateľ D6).
- Profesionálny vývoj je v prípade učiteľov povinný na všetkých úrovniach vzdelávania v približne troch štvrtinách krajín OECD a partnerských krajín s dostupnými údajmi. Zatiaľ čo v 17 krajinách sa profesionálny vývoj vyžaduje od všetkých učiteľov na úrovni nižšieho stredoškolského vzdelávania a v 8 krajinách sa vyžaduje v súvislosti s možnosťou povýšenia alebo zvýšenia mzdy, v 6 krajinách sa nevyžaduje vôbec (ukazovateľ D7).
- V roku 2012 bolo viac ako 4,5 milióna študentov zapísaných do vysokoškolských programov mimo krajiny svojho občianstva. Austrália, Rakúsko, Luxembursko, Nový Zéland, Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska mali najvyšší percentuálny podiel zahraničných študentov z celkového počtu zapísaných vysokoškolských študentov (ukazovateľ C4).

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2014-en